

Samuela T o m a s i k (Bydgoszcz)

ONOMASTYKA W SŁUŻBIE ZDROWIU, CZYLI O NAZWACH HANDLOWYCH LEKÓW. REKONESANS BADAWCZY

ONOMASTICS IN THE SERVICE OF HEALTH, OR ABOUT THE DRUGS TRADE NAMES. RECONNAISSANCE RESEARCH

The article is based on a linguistic analysis of the names of Polish medicaments. The author focused on the tendencies in naming, provides an analysis of the word-formation structure of names, and deals also with factors that play an important role in the choice of names. The analysed material is divided into four groups: 1. Names with an element that is based on the name of the operating substance made in a curative product, 2. names of medicaments with the name of major organ systems, 3. names of medicaments with the name of diseases, 4. names of medicaments with descriptions.

Keywords

names of Polish medicaments, chrematonyms, human anatomy

Współczesna chrematonimia, uważana przez niektórych badaczy za najbardziej dynamiczną subdyscyplinę onomastyki, staje się dziedziną coraz bardziej interdyscyplinarną, łącząc w sobie tradycyjne językoznawstwo z innymi naukami, jak np.: socjologia, psychologia, historia. Nierzadko sięga także do ekonomii, nauk przyrodniczych. Krąg zainteresowań badaczy onomastów rozszerza się z dnia na dzień. Jak zauważa A. Cieślíkowa, analizując nazwy własne należy pamiętać o coraz mniej wyraźnej granicy pomiędzy nimi a innymi jednostkami leksykalnymi. W wypadku chrematonimów należy także brać pod uwagę, że są to jednostki, które zwykle są specjalnie kreowane.¹⁾

Nazwom produktów dopuszczonych do handlu poświęconych zostało już wiele prac, np. nazwy piwa szczegółowo analizowała Z. Bánková; nazwy herbaty stały się przedmiotem badań M. Magdy-Czekaj. Analizowano także nazwy drinków,²⁾ wyrobów cukierniczych,³⁾ nazwy butelek,⁴⁾ mebli, nazwy serów.⁵⁾ Do tej pory analizom

¹⁾ Por. A. Cieślíkowa, Jakie korzyści daje onomastyce chrematonimia? In: M. Biolik – J. Duma (eds.), Chrematonimia jako fenomen współczesności, Olsztyn 2011, s. 113–123.

²⁾ D. Lech-Kirstein, Kreacje nazewnicze w nazwach drinków. In: M. Biolik – J. Duma, Chrematonimia jako fenomen współczesności (eds.), Olsztyn 2011, s. 283–292.

³⁾ E. Badyda, O problemach z ustaleniem postaci chrematonimu – na przykładzie nazw polskich wyrobów cukierniczych. In: M. Biolik – J. Duma (eds.), Chrematonimia jako fenomen współczesności, Olsztyn 2011, s. 31–42.

były poddawane jedynie nazwy aptek,⁶⁾ w bogatych zasobach opracowań nie znalazły się jeszcze analizy nazw leków.

Prężny rozwój gospodarki, silna konkurencja oraz pewnego rodzaju „komercjalizacja choroby” spowodowały zwiększenie dostępności leków. Poza aptekami, produkty lecznicze, możemy znaleźć także w coraz bardziej popularnych punktach aptecznych,⁷⁾ które na terenach wiejskich pełnią funkcję apteki. Coraz częściej leki (wydawane bez recepty) można kupić także w kioskach, małych sklepach, na stacjach benzynowych, w supermarketach, gdzie leki, obok produktów spożywczych, często zajmują całe regały sklepowe, a nawet całe działy. Na rynek polski wkraczają także automaty do sprzedaży podstawowych leków, tzw. lekomaty. Leki, ze względu na bliski kontakt z medycyną i farmacją, czerpiącymi z greki i łaciny, stanowią dość specyficzną grupę nazewniczą. Nie mniej jednak, w nazwach produktów leczniczych odnaleźć można wiele cech wspólnych z nazwami innych produktów będących przedmiotem handlu, które w literaturze fachowej najczęściej zaliczane są do chrematonimów. Funkcjonuje jednak wiele poglądów dotyczących chrematonimii, a dyskusje wokół terminów i granic nazwanych produktów toczą się nadal. Niektórzy onomaści używając terminu *chrematonimia właściwa* mają na myśli nazwy własne przemysłowych i rękodzielniczych wytworów człowieka. Inni zaś poszerzają zakres chrematonimii o duchowe rezultaty działalności człowieka.⁸⁾ Inni zaś, w przypadku nazw własnych produktów przemysłowych, mówią o *chrematonimii marketingowej*.⁹⁾

Jak pokazują dane Głównego Urzędu Statystycznego przed dwoma laty ponad 4 mln Polaków zrezygnowało z usług medycznych. Zamiast porady u specjalisty Polacy

⁴⁾ L. Kuba, Pojmenování láhví vyráběných v k. p. Obas v Teplicích, Onomastický zpravodaj ČSAV 29, 1988, s. 49–55.

⁵⁾ I. Honl, O tyronymech – názvech sýrů, Zpravodaj Místopisné komise ČSAV 7, 1966, s. 5–9; L. Michálková, Současná tyronyma – názvy sýrů, Acta onomastica 41–42, 2001, s. 193–202.

⁶⁾ M. Rutkiewicz, Nazwy wiedeńskich aptek – schemat nazewniczy czy specyfika miejsca?, Onomastica Slavogermanica XXIV, 2003, s. 175–183; H. Górny, Tendencje onimiczne w nazwach krakowskich aptek, Acta onomastica 44, 2003, s. 15–28.

⁷⁾ Punkt apteczny prowadzi obrót detaliczny produktami leczniczymi z wyłączeniem postaci leku w ampułkach, produktów leczniczych należących do grupy leków bardzo silnie działających, psychotropowych i narkotycznych.

⁸⁾ E. Breza, Nazwy obiektów i instytucji związanych z nowoczesną cywilizacją (chrematonimy). In: E. Rzetelska-Feleszko (ed.), Polskie nazwy własne. Encyklopedia, Warszawa – Kraków 1998, s. 343–361.

⁹⁾ A. Gałkowski, Chrematonimy w funkcji kulturowo-użytkowej. Onomastyczne studium porównawcze na materiale polskim, włoskim, francuskim, Łódź 2008.

korzystali z Internetu. Wielu chorych unika wizyt lekarskich i korzysta głównie z leków dostępnych bez recepty. Rynek farmaceutyczny jest jednym z najszybciej rozwijających się. Średnio, każdego dnia niespełna dwa miliony Polaków kupuje leki, a statystyczny rodak dziennie zażywa 4 tabletki. W większości to leki, które można kupić bez recepty, preparaty witaminowe i leki przeciwbólowe. Tylko 13 % osób zażywających leki czyta ulotki informacyjne.¹⁰⁾

Definicja leku zawarta jest w Prawie Farmaceutycznym,¹¹⁾ t.j. nadrzędnym akcie prawnym w tej dziedzinie, gdzie, zamiast terminu *lek*, widnieje termin *produkt leczniczy*.¹²⁾ Produktem leczniczym jest „substancja lub mieszanina substancji, przedstawiana jako posiadająca właściwości zapobiegania lub leczenia chorób występujących u ludzi i zwierząt lub podawana w celu postawienia diagnozy lub w celu przywrócenia, poprawienia lub modyfikacji fizjologicznych funkcji organizmu poprzez działanie farmakologiczne, immunologiczne lub metaboliczne”.¹³⁾ W skład każdego leku wchodzi: substancja czynna, czyli związek chemiczny oddziałujący leczniczo na organizm oraz substancje pomocnicze, które decydują o wchłanianiu leku, długości jego działania, chronią go przed światłem, powietrzem lub też spełniają inne, dodatkowe funkcje.

Każdy lek występuje jednocześnie pod trzema nazwami: chemiczną, międzynarodową i handlową. Nazwa chemiczna pochodzi od wzoru chemicznego substancji, z których składa się lek. Jest ona mało przydatna w codziennej praktyce lekarskiej, gdyż często jest bardzo długa, a przez to trudna do zapamiętania. Nazwa międzynarodowa, powszechnie przyjęta na świecie, zawiera zwykle elementy nazwy chemicznej (substancji czynnej leku). Producenci zobowiązani są do umieszczenia jej na opakowaniu. Prezentowana jest ona niewielką czcionką poniżej nazwy handlowej. Nazwa handlowa jest nadawana przez producenta leku i chroni ją patent, co oznajmniają symbole ® lub ™ umieszczone na jej końcu.

Zgodnie z Komunikatem Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Preparatów Biobójczych z dnia 12 marca 2008 roku w sprawie nadania oraz zmiany nazwy produktu leczniczego, nazwa produktu leczniczego może być nazwą własną albo nazwą powszechnie stosowaną lub naukową wraz ze znakiem towarowym lub nazwą podmiotu odpowiedzialnego (część lub pełna nazwa podmiotu zgodna z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego). Proponowana nazwa produktu leczniczego powinna różnić się co najmniej 3 literami od nazw

¹⁰⁾ P. Łysoń, *Zdrowie i ochrona zdrowia w 2011 roku*, Warszawa 2012.

¹¹⁾ Zob. *Dziennik Ustaw* 2001 nr 126 poz. 1381. Ustawa z dnia 6 września 2001 r., *Prawo farmaceutyczne*. Rozdział 1, Przepisy ogólne.

¹²⁾ Terminy *produkt leczniczy* i *lek* są synonimami semantycznymi bliższymi.

¹³⁾ Zob. *Dziennik*, o. c. w przyp. 11.

produktów leczniczych uprzednio zarejestrowanych i nie może zawierać sekwencji więcej niż dwóch tych samych liter. W przypadku odstępstw od powyższych zapisów konieczne jest merytoryczne uzasadnienie podmiotu odpowiedzialnego. Nazwa handlowa produktu leczniczego nie powinna w jakikolwiek sposób wprowadzać w błąd w odniesieniu do działania terapeutycznego, czy składu chemicznego. Nazwa nie powinna także stwarzać ryzyka pomyłki w druku, pisowni i wymowie oraz drodze podania, wskazaniami do stosowania z inną nazwą dopuszczonego już do obrotu produktu leczniczego. Nazwa produktu leczniczego nie powinna przekazywać żadnych treści reklamowych oraz promocyjnych odnoszących się do jego zastosowania. W przypadku leków z kategorią dostępności: „lek wydawany bez recepty” wymyślona nazwa produktu może mieć charakter informacyjny. Zarządzenie stanowi także, że nazwa produktu leczniczego nie powinna zawierać pojedynczych cyfr, liter, ani symboli, gdyż może to wprowadzić w błąd w stosunku do dawki produktu leczniczego, sposobu dawkowania oraz trwania terapii. Powyższy zapis może nie dotyczyć szczepionek, radiafarmaceutyków oraz preparatów immunologicznych. Nazwa produktu leczniczego nie może zawierać imion¹⁴⁾ i nazwisk, w tym nazwisk odkrywców leków, nazwisk postaci fikcyjnych, przy których użyto stopni naukowych i pseudonimów, jak również nie może zawierać określeń przywołujących skojarzenia religijne, nazw geograficznych, historycznych i przyrodniczych oraz słów niecenzuralnych lub sugerujących słowa niecenzuralne. Znaki zastrzeżenia ® i ™ nie mogą być częścią nazwy handlowej produktu leczniczego.

Sposób nadania nazwy nowemu preparatowi leczniczemu zależy przede wszystkim od jego dostępności – od tego, czy lek będzie wydawany bez recepty, czy na receptę. Nazwy preparatów leczniczych wydawanych bez recepty są kierowane bezpośrednio do pacjentów. Powinny być proste do zapamiętania, kojarzyć się z dolegliwością, którą leczą oraz sugerować drogę podania danego preparatu.

Nazwy handlowe preparatów leczniczych wydawanych na receptę zwykle nie są narzędziem walki o klienta (nie muszą zawierać elementów reklamy), ponieważ zazwyczaj są one czytelne i łatwe do zapamiętania tylko dla lekarza.¹⁵⁾ Dodatkowo nazwa leku wydawanego na receptę powinna dawać lekarzowi informację o substancji czynnej leku, być prosta do zapisania oraz nie powinna powodować pomyłki, tzn. nie powinna kojarzyć się z nazwami innych preparatów. Lekarz przepisujący pacjentowi

¹⁴⁾ Jak pokazuje praktyka, wyjątek stanowią nazwy leków z grupy antykoncepcji hormonalnej. Tutaj żeńskie imiona mają jednoznacznie wskazywać grupę odbiorców danej grupy produktów leczniczych, np.: *Diane-35*, *Ellaone*, *Mirelle*, *Naraya*, *Sylvie 20*, *Qlaira*, *Yasmin* i in.

¹⁵⁾ W ostatnim czasie w środkach masowego przekazu coraz częściej można zauważyć reklamy leków wydawanych na receptę. Zwykle zawierają one sugestie kierowane do pacjentów typu: „Poproś o ten lek swojego lekarza“ lub „Zapytaj o ten lek swojego lekarza“.

kilka leków powinien dodatkowo zwracać uwagę na brzmienie nazwy handlowej wybranych przez siebie produktów leczniczych. Nie można dopuścić do jakichkolwiek trudności w rozróżnieniu preparatów stosowanych przez pacjenta. Dość często w nazwach handlowych preparatów leczniczych umieszczane są elementy nazwy podmiotu odpowiedzialnego, np.: *BisoHexal* (Hexal), *Simratio* (Ratiopharm), *Allertec WZF* (Warszawskie Zakłady Farmaceutyczne). Zabieg ten może być dość niebezpieczny, ponieważ komponent wspólny może zbyt upodabniać do siebie nazwy preparatów o różnym działaniu, np. *Tetraratio* (wskazany jest do stosowania w reumatologii, w ramach leczenia sprawiających ból przykurczów mięśni), *Trimetaratio* (długotrwałe leczenie choroby niedokrwiennej serca, zapobieganie napadom dławicy piersiowej; wspomagająco w leczeniu zawrotów głowy i szumów usznych spowodowanych niedokrwieniem) i *Troxeratio* (objawy niewydolności żył kończyn dolnych: uczucie napięcia, zmęczenia i ciężkości nóg, mrowienie, ból, nocne kurcze łydek, obrzęki kończyn). Zastosowanie u jednego pacjenta leków o podobnej nazwie może doprowadzić do pomyłki w stosowaniu, a co za tym idzie, do poważnych konsekwencji zdrowotnych. Wskazanie podobnych tendencji nazewniczych jest również celem moich dalszych badań.

Wśród leków wydawanych na receptę są również leki recepturowe. One zwyczajowo nie posiadają nazwy handlowej. Lekarz, poprzez dobór odpowiednich składników oraz ich proporcji, zleca farmaceutce przygotowanie takiego leku dla konkretnego pacjenta.

Ze względu na ogromny zbiór nazw handlowych polskich leków niniejszy artykuł stanowi jedynie rekonesans badawczy. Analizie zostały poddane zarówno nazwy handlowe leków wydawanych na receptę, jak i wydawanych bez recepty. Celem artykułu jest wskazanie najbardziej popularnych motywacji nazewniczych w nazwach handlowych produktów leczniczych. Nie były prowadzone badania statystyczne. Wszystkie nazwy produktów leczniczych wymienione w niniejszym artykule pochodzą z Wykazu Produktów Leczniczych za rok 2012 Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Leczniczych i Produktów Biobójczych.¹⁶⁾ Z uwagi na specyfikę badanego materiału, w procesie powstawania artykułu niezbędnymi okazały się konsultacje z farmaceutą i lekarzem medycyny. W niniejszym artykule analizie poddane zostaną wyłącznie nazwy handlowe leków. Nazwy suplementów diety¹⁷⁾ oraz

¹⁶⁾ Produkty lecznicze. Biuletyn za rok 2012. Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, <http://bip.urpl.gov.pl/produkty-lecznicze> [dostęp 13.02.2013].

¹⁷⁾ Suplement diety to uzupełnienie codziennej diety, dodatek zawierający niezbędne dla zdrowia składniki (zwłaszcza witaminy lub inne substancje egzogenne), których może brako-

środków homeopatycznych¹⁸⁾ nie będą brane pod uwagę, ponieważ stanowią one temat oddzielnych rozważań.

Analizując nazwy handlowe produktów leczniczych z punktu widzenia motywacji nazwy, można wskazać kilka najbardziej popularnych grup:

1. Nazwy zawierające element pochodzący od nazwy substancji czynnej zawartej w produkcie leczniczym;
2. Nazwy zawierające element pochodzący od nazw narządów, w obrębie których działa dany produkt leczniczy;
3. Nazwy zawierające element pochodzący od nazw dolegliwości, które leczy dany produkt leczniczy;
4. Nazwy zawierające deskrypcje.

Ad. 1. Wśród nazw handlowych leków zawierających element pochodzący od nazwy substancji czynnej zawartej w produkcie leczniczym można wydzielić następujące podgrupy:

A) Nazwy handlowe leku tożsame z nazwą substancji czynnej, np.: *Acidum folicum*, *Bupivacaini hydrochloridum*, *Cerebrolysin*, *Clotrimazolum*, *Doxycyclinum*, *Ephedrinum hydrochloridum*, *Erythromycinum*, *Furaginum*, *Furosemidum*, *Hydrochlorothiazidum*, *Paraffinum liquidum*, *Pentazocinum*, *Phenytoinum*, *Simvastatinum*, *Tinidazolum*, *Tropicamidum*.

B) Nazwy handlowe leku pochodzące od międzynarodowej nazwy substancji czynnej, np.: *Acetylcysteine Sandoz* (*Acetylcysteinum*),¹⁹⁾ *Ambroksol* (*Ambroxoli hydrochloridum*), *Ampicilin* (*Ampicillinum*), *Azitrin* (*Azithromycinum*), *Buderhin* (*Budesonidum*), *Calcium chloratum 10%* (*Calcii chloridum*), *Ceroxim* (*Cefuroximum*), *Cipronex* (*Ciprofloxacinum*), *Cusi Chloramphenicol* (*Chloramphenicolum*), *Diclofenac* (*Diclofenacum*), *Diosminex* (*Diosminum*), *Diprogena* (*Betamethasoni dipropionas*, *Gentamicinum*), *Donecept* (*Donepezili hydrochloridum*), *Echinapur* (*Echinacea purpurea*), *Esputicon*²⁰⁾ (*Dimeticonum*), *Lidodent* (*Lidocaini hydrochloro-*

wać w codziennej diecie. Suplement oferowany jest najczęściej w postaci skoncentrowanej – jako tabletki, kapsułki, proszek lub płyn.

¹⁸⁾ Termin *lek homeopatyczny* jest terminem, który w homeopatii oznacza substancję otrzymaną w wyniku określonej procedury w celu podania jej pacjentowi, jednak taki produkt nie powinien być mylony z ogólnie zaakceptowanym znaczeniem słowa *lek*, czyli produktem leczniczym lub formą terapii, które powodują ustąpienie choroby lub przynoszą ulgę w bólu. Bardziej trafnym określeniem jest *preparat homeopatyczny* lub *środek homeopatyczny*.

¹⁹⁾ W nawiasach zostały podane międzynarodowe nazwy substancji czynnych.

²⁰⁾ W tej nazwie należy zwrócić także uwagę na pierwszy człon, który według wyjaśnień przedstawiciela podmiotu odpowiedzialnego jest bezpośrednim nawiązaniem do konkurencyjnego produktu leczniczego (*Espumisan*), mającego na rynku farmaceutycznym ustabilizowaną pozycję.

ridum) *Roxitron* (Roxithromycinum), *Sachol* (Cholini salicylas), *UroFuraginum* (Furaginum).

C) Nazwy handlowe leku pochodzące od polskiej nazwy substancji czynnej, np.: *Alfakalcydol* (Alfacalcidolum), *Antytoksyna jadu żmij* (Antitoxinum vipericum), *Cefaleksyna* (Cefalexinum), *Chlorchinaldin* (Chlorquinaldolum), *Fenoterol* (Fenoteroli hydrobromidum), *Fluoksetyna* (Fluoxetinum), *Furazolidon* (Furazolidonum), *Grizeofulwina* (Griseofulvin), *Ketotifen* (Ketotifenum), *Melatonina* (Melatoninum), *Metronidazol* (Metronidazololum), *Milrinon* (Milrinone), *Naproxen* (Naproxenum), *Nystatyna* (Nystatinum), *Orciprenalina* (Orciprenaline), *Paracetamol* (Paracetamololum), *Proscilarydyna* (Proscillaridin), *Simwastatyna* (Simvastatin).

W tym miejscu należy zauważyć, że od wielu lat w Polsce można zaobserwować nadmierzą dowolność stosowania polskiej transkrypcji międzynarodowych nazw leków. Zasady pisowni nazw międzynarodowych produktów leczniczych bardzo często stają się powodem dyskusji między autorami, redaktorami czasopism, wydawcami i ich odbiorcami. Od dłuższego już czasu w naszym kraju wybrane, silne ośrodki naukowe i wydawnicze stosują indywidualne modele transkrypcji. Co więcej, również polskie władze nadzoru farmaceutycznego oraz Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych wykazują się niekonsekwencją stosowania nazw leków w języku polskim, rejestrując na przykład simwastatynę, a następnie jej leki odtwórcze zawierające symwastatynę lub simvastatynę.

Komisja Nazewnictwa Polskiego Towarzystwa Farmakologicznego w 1993 roku opracowała ogólne zasady dotyczące transkrypcji międzynarodowych nazw leków. U ich podstaw leżą 3 założenia:

- Nazwa międzynarodowa produktu leczniczego w języku polskim musi być jak najbardziej zbliżona do wersji oryginalnej. Nie powinna ona także sprawiać trudności w odmianie.
- Zasady tworzenia nazw leków muszą być na tyle uniwersalne, aby można je było stosować także w przypadku nowo zarejestrowanych leków.
- Nazwy polskie muszą być zgodne z zasadami polskiej ortografii.

Dodatkowo kierowano się zaleceniem Światowej Organizacji Zdrowia, sugerującym stosowanie transkrypcji zamiast spolszczenia. Każda nazwa leku powinna przyjąć polską końcówkę, aby można ją było łatwo odmieniać przez przypadki. Zasady transkrypcji i tworzenia końcówek są jednoznaczne i arbitralne. Wprowadzono je po to, aby uniknąć wielokrotnych, różnobraźnych terminów. W poniższej tabelce przedstawione zostały zasady transkrypcji dotyczące nazw międzynarodowych leków.

Sufiks w nazewnictwie międzynarodowym	Sufiks w nazewnictwie polskim	Przykłady
-ci-	-ci-	ciprofloksacyna (ciprofloxacin)
-di-	-di-	nifedipina (nifedipine)
-ri-	-ri-	milrinon (milrinone),
-ti-	-ti-	cimetidyna (cimetidine)
-si-	-si-	simwastatyna (simvastatin)
-ph-	-f-	fenytoina (phenytoin)
-c-	-k-	kaptopril (captopril)
-v-	-w-	simwastatyna (simvastatin)
-quin-	-chin	chinapril (quinapril)
-x-	-ks-	oksprenolol (oxprenolol)
-axi-	-axi-	cefotaxim (cefotaxime)
-exi-	-exi-	mexiletyna (mexiletine)
-ixi-	-ixi-	abciximab (abciximab)
-uxi-	-uxi-	rituximab (rituximabum)
-oxi-	-oksy-	amoksycylina (amoxicilin)
-py-	-py-	dizopyramid (disopyramide)
-pyri-	-piry-	pirydoksyna (pyridoxine)
-e-	nieme zanika	tokainid (tocainide)
-gua-	-gua-	guanetidyna (guanethidine)
-h-	nieme zanika	erytromycyna (erythromycin)
-i-	-i-	nisoldipina (nisoldipine)
-iod-	-jod	jodopowidon (povidonum iodinatum)
-ou-	-u-	acenokumarol (acenocoumarol)
-qu-	-kw-	kwetiapina (quetiapinum)
-s-	-s- lub -z-	rezerpina (reserpine)
-tri-	-tri-	klotrimazol (clotrimazolium)
-xs-	-ks-	metoksalen

		(methoxsalenum)
-zi-	-zy-	zyprazydon (ziprasidone)

Polskie sufiksy są tworzone w celu umożliwienia wygodnej odmiany nazwy. Sufiksy *-ine*, *-in*, także w wariantach takich jak: *-cine*, *-dine*, *-rine*, *-sine*, *-tine*, *-xine*, *-zine* w języku polskim zyskują odpowiednik *-yna*, np.: *adenozyna* (adenosine), *atorwastatyna* (atorvastatin), *cimetidyna* (cimetidine), *ciprofloksacyna* (ciprofloxacin), *heparyna* (heparin), *proscilarydyna* (proscillaridine), *simwastatyna* (simvastatin), *tiklopidyna* (ticlopidine), *trimetazidyna* (trimetasidine). Sufiks *-ine* pozostaje niezmienny w złożeniach, takich jak: *-dipine* (*-di* można uznać za część rdzeniową nazwy przedstawicieli dihydropirydyn), co powoduje, że poprawne są tylko formy polskich nazw antagonistów wapnia, takie jak *nifedipina* (nifedipine).

Pomimo, że sufiksom *-ide*, *-id* w języku polskim odpowiada sufiks *-id*, wyjątek od tej reguły stworzono dla nazw z sufiksem *-oside*, która w języku polskim przybiera formę *-ozyd*, np. *lanatozyd* (lanatoside). Nie zmienia się jednak w takich nazwach jak: *gliklazid* (gliclazide), *glipizid* (glipizide) czy *glimepirid* (glimepiride). Warto odnotować także pozostawienie sufiksów *-ile* i *-il* w pierwotnej formie. Zjawisko to jest powszechne wśród leków kardiologicznych. Oznacza to między innymi poprawność tylko następujących form: *chinapril* (quinapril), *enalapril* (enalapril), *kaptopril* (captopril), *minoksydil* (minoxidil), *perindopril* (perindopril), *trandolapril* (trandolapril).²¹⁾

W codziennym użyciu utrzymuje się także nazwę *acetylocholina*, choć nazwa międzynarodowa tego leku to *acetylcholine*. Nazwa ta w brzmieniu polskim ma dość długą tradycję i znajduje się już w wielu polskich publikacjach naukowych. Wyjątkowo dopuszczane są też inne odstępstwa od ogólnych zasad transkrypcji międzynarodowych nazw leków, jeśli nazwa ma długoletnią tradycję, na przykład *kofeina* (caffeina), mimo że według ogólnie przyjętych zasad transkrypcji, nazwa tej substancji powinna brzmieć *kaffeina*.

Warto jednocześnie zauważyć, że wyrazem dobrego obyczaju i szacunku dla języka ojczystego jest unikanie w polskojęzycznych publikacjach naukowych przeniesienia terminologii anglojęzycznej. Stąd też zaleca się używanie pojęć takich jak na przykład: *antagonista wapnia*, a nie *bloker wapnia*; *azotany* a nie *nitraty*. Mimo to, w publikacjach specjalistycznych coraz częściej spotyka się kalki z języka angielskiego. W literaturze medycznej, w odniesieniu do grup leków, można na przykład, zamiast wyrażenia *leki moczopędne*, znaleźć termin *diuretyki*, a termin *analgetyki* obok

²¹⁾ K. J. Filipiak, Polskie nazewnictwo leków – bałagan trwa..., Choroby Serca i Naczyń, t. 3, nr 1, Sopot 2006, s. 52–57.

tradycyjnej formy *leki przeciwbólowe*. Takie wpływy językowe będą również przedmiotem moich dalszych badań.

Zaledwie kilku leków na świecie, ze względu na szczególne miejsce w farmakoterapii, dotyczy zjawisko zastępowania nazwy międzynarodowej przez nazwę handlową leku oryginalnego. Takie zjawisko możemy zaobserwować, między innymi, w przypadku *kwasu acetylosalicylowego*, który w wielu publikacjach określany jest mianem *aspiryny*. W związku z tym, że producent oryginalnego preparatu (firma Bayer) posiada prawa do zastrzeżonej nazwy *Aspirin*, w odniesieniu do leków odtwórczych, powinno się używać prawidłowej nazwy międzynarodowej czyli *kwas acetylosalicylowy*.²²⁾

Międzynarodowe nazwy leków pojawiające się w polskich publikacjach medycznych bardzo często w znacznym stopniu odbiegają od szeroko przyjętych zasad transkrypcji. Taka rozbieżność nazewnictwa bardzo utrudnia posługiwanie się polskimi indeksami leków.

D) Zlepkowce – elementy kilku substancji czynnych tworzą nazwę handlową leku, np.: *Amoksiklav* (Amoxicillinum, Acidum clavulanicum), *Ascalcin* (Acidum acetylsalicylicum, Calcii lactogluconas) *Aspirin* (Acidum acetylsalicylicum, Spirea ulmaria), *Cerutin*²³⁾ (Acidum ascorbicum, Rutosidum), *Chlorchinaldin H* (Chlorquinaldolum Hydrocortisoni acetatas), *Flucinar N* (Fluocinoloni acetonidum, Neomycini sulphas), *Rutinoscorbin* (Acidum ascorbicum, Rutosidum).

E) Hybrydalne nazwy handlowe leków, które obok innych elementów zawierają nazwy koncernu farmaceutycznego, np.: *Allertec WZF* (Warszawskie Zakłady Farmaceutyczne), *BisoHexal* (Hexal), *Hascopiryna* (Hasco-Lek), *Paracetamol Hasco* (Hasco-Lek), *Polopiryna S* (Polpharma OTC), *Simratio* (Ratiopharm).

Ad. 2. Nazwy handlowe leków zawierające element pochodzący od nazw narządów, w obrębie których działa dany produkt leczniczy, można podzielić na następujące podgrupy:

A) Nazwy handlowe leków, w których skład wchodzi grecka lub łacińska nazwa organu, w obrębie którego działa dany lek.²⁴⁾

Układ moczowo-płciowy, np.: *Anti-Uron* (łac. *urina* ‘mocz’), *UroFuraginum*, *Urosept*, *Antiprost* (łac. *prostata* ‘gruczoł krokowy’), *Fitoprost*, *Uroprost*, *Nefrobonisol* (gr. *nephros* ‘nerka’), *Nefrol*, *Anteovin* (łac. *ovum* ‘jajo’), *Ovestin*, *Ovulan*, *Ovulastan Gonal F* (łac. *gonada* ‘gruczoł rozrodczy’), *Gynalgin* (gr. *gynaikos*

²²⁾ W praktyce lekarskiej rozpowszechnił się zwyczaj stosowania skróconej międzynarodowej nazwy tego leku – ASA.

²³⁾ Kwas askorbinowy (Acidum ascorbicum) jest powszechnie znany pod nazwą *Witamina C*.

²⁴⁾ Dana grupa onimów została podzielona według układów narządowych człowieka. W nawiasach podane zostały łacińskie lub greckie nazwy ludzkich organów.

‘kobieta’), *Microgynon 21*, *Ortho-Gynest*, *Lactovaginal* (łac. *vagina* ‘pochwa’), *Vagifem*, *Vaginorm Forte*, *Vagothyl*.

Układ krwionośny, np.: *Angiolip* (gr. *angeion* ‘naczynie’), *Venacorn* (łac. *venae* ‘żyła’), *Venascin*, *Venastat*, *Venescin Forte*, *Venitan*, *Venoruton 300*, *Venożel*, *Acard* (gr. *cardia* ‘serce’), *Bisocard*, *Carder*, *Cardiacol*, *Cardiactiv*, *Cardin*, *Cardiopirin*, *Cardura*, *Bemecor* (łac. *cor* ‘serce’), *Cordafen*, *Corectin*, *Concor*.

Układ oddechowy, np.: *Buderhin* (łac. *rhino* ‘nos’), *Nasic* (łac. *nasus* ‘nos’, *cavum nasi* ‘jama nosowa’); *Orofar* (łac. *cavitas oris* ‘jama ustna’), *Oroflocina*; *Faringosept* (łac. *pharynx* ‘gargło’); *Trachisept* (łac. *trachea* ‘tchawica’); *Bronchopect* (łac. *bronchi* ‘oskrzela’), *Bronchosol*; *Apipulmol* (łac. *pulmo* ‘płuco’), *Pulmonil*, *Pulmoterol*, *Pulmozyme*, *Pulneo*; *Spiroklast* (łac. *spiritus* ‘oddech’), *Ribuspil*; *Laryng Up* (łac. *larynx* ‘krtka’).

Układ pokarmowy, np.: *Ranigast* (łac. *gaster* ‘żołądek’), *Gasec*, *Gasec Gastrocaps*, *Gastral*, *Gastrofan*, *Gastro*, *Gastrofan*, *Gastrolonisol*, *Gastrolit*; *Lipancrea* (łac. *pancreas* ‘trzustka’), *Pangrol*, *Pantogen*, *Panzol*; *Heparegan* (gr. *hepar* ‘wątroba’), *Heparegen*, *Hepa-Merz*, *Hepacom*, *Hepacynar*; *Baikadent* (łac. *dens* ‘zab’), *Carident*, *Dentinox N*, *Dentosept*, *Lidodent*, *Preoxyl Dental Gel*, *Stomatosol*, *Sulphodent*.

Układ ruchu, np.: *Ossica* (łac. *os* ‘kość’), *Ossopan*, *Ostedron* (gr. *osteon* ‘kość’), *Osteomax*, *Ostenil*, *Ostodronic*, *Ostolek*; *Miozegan* (gr. *mios* ‘mięsień’).

Powłoka wspólna, np.: *Cutivate* (łac. *cutis* ‘skóra’); *Dermaknel* (gr. *derma* ‘skóra’), *Dermobon*, *Dermosavit*, *Dermosan Dermovate*, *Dernilan*.

Narządy zmysłu, np.: *Oculosan* (łac. *oculus* ‘oko’), *Oculotect Gel*, *Okacin*; *Ototalgin* (gr. *otos* ‘ucho’), *Otinum*, *Otomer*, *Otovent*.

B) Nazwy leków, w których skład wchodzi polska nazwa organu, w obrębie którego działa dany lek, np.: *Acatar Zatoki*, *Gardlox*, *Gargarin*,²⁵⁾ *Ibuprom Zatoki*, *Neogardin*, *Nurofen na ból pleców*.

Ad. 3. Nazwy handlowe leków zawierające element pochodzący od nazw dolegliwości, na które działa dany lek:

A) Nazwa leku z elementem łacińskim pochodzącym od nazwy dolegliwości, np.: *Acne-Derm* (łac. *acne* ‘trądzik’), *Acnemycin*, *Acnenormin*; *Neoangin* (łac. *angina* ‘zapalenie gardła’); *Diabetoform* (łac. *diabetes mellitus* ‘cukrzyca’), *Diabetol*, *Diabrezide*, *Diaprel*, *Diarel*; *Febrisan* (łac. *febris* ‘gorączka’); *Tamiflu* (łac. *influenza* ‘grypa’), *Theraflu Extra Grip*, *Flu Control*, *FluControl System*; *Alerfan* (łac. *allergia* ‘nadwrażliwość, uczulenie’), *Aleric*, *Alero*, *Allertec*, *Acatar*, *Acataric Allergy*; *Malarone* (łac. *malaria* ‘zimmica, malaria’); *Astmodil* (łac. *asthma bronchiale* ‘astma oskrzelowa’), *Asmend*, *Astmirex*; *Aphthin* (łac. *aphthosis* ‘afta’); *Hemocal* (łac. *varices*

²⁵⁾ W nazwie można także znaleźć element dźwiękonaśladowczy.

haemorrhoidales ‘żylaki odbytu’), *Hemorectal*, *Hemorol*, *Procto-Hemolan*; *Exdedrin Migra Stop* (łac. *migraena* ‘migrena’); *Sinupret* (łac. *sinusitis paranasales* ‘zapalenie zatok przynosowych’).

B) Nazwa leku z elementem polskim pochodzącym od nazwy dolegliwości, np.: *Antygrypin*, *Antypot*, *Envil Gardło*, *Envil Kaszel Junior*, *Gripex*, *Gripblocker*, *Nerwo-stop*, *Nervosol*, *Nurofen na ból pleców*.

Do danej grupy onimów można zaliczyć także nazwy handlowe leków, które jednoznacznie wskazują na działanie leku w celu przywrócenia, poprawienia lub modyfikacji fizjologicznych funkcji organizmu, np. *Lekosen*. Tendencja ta jest bardzo wyraźna wśród nazw produktów leczniczych z grupy antykoncepcji hormonalnej, np.: *Anteovin*, *Kontracept*, *Ovulastan*, *Ovulastan Forte*, *Harmonet*, *Regulon* i in.

Ad. 4. Nazwy handlowe leków zawierające element deskrypcji:

A) Deskrypcje wskazujące na przeznaczenie leku, np.: *Krople nasercowe*, *Krople żołądkowe*, *Maść na odciski*, *Tabletki przeciw grypie*, *Tabletki przeciw niestrawności*, *Tabletki przeczyszczające*, *Tabletki uspokajające*, *Tabletki tonizujące*, *Pastyłki wykrztuśne*.

B) Nazwa handlowa leku będąca deskrypcją, wskazującą dodatkowo nazwę substancji czynnej leku, np.: *Maść arnikowa*, *Maść borowna z mentolem*, *Maść ichtiolowa*, *Maść z tlenkiem cynku*, *Olej rycynowy*, *Olejek sosnowy*, *Pasta cynkowa*, *Syrop z sulfogwajakolem*, *Tabletki z czosnku*.

W ostatnich latach rynek farmaceutyczny, a w szczególności rynek leków wydawanych bez recepty, bardzo szybko reaguje na zmiany gospodarcze. Uwolnienie rynku zmusza koncerny farmaceutyczne do bezustannej walki o klienta, rodzi konkurencję. Nazwy deskrypcyjne zawierają elementy tradycyjne. Takie nazwy kojarzą nam się ze znanym, wielokrotnie przez nas wypróbowanym produktem, który był dostępny w czasach, gdy walka o klienta nie była tak silna i wszechobecna.

Występuje wiele nazw zawierających jednocześnie dwa lub więcej elementów wymienionych w powyższych grupach. Warto także zwrócić uwagę na grupę nazw, których zapis upodabnia je do skrótowców (np. literowców). Zapis wielkimi literami może sugerować konieczność odczytu ich jako skrótowców. Do grupy tej można zaliczyć onimy, np.: *CEK*, *ACC*, *DIH*, *MBE*, *TFX*, *SST*, *MIG*.

Zbiór nie jest jednorodny, np.: nazwa *DIH* może pochodzić od połączenia nazwy substancji czynnej Diosminy (*Diosminum*) i nazwy podmiotu odpowiedzialnego – Hasco-lek. Nazwa *ACC* najprawdopodobniej związana jest z nazwą substancji czynnej – Acetylocysteiną (*Acetylcysteinum*). *MIG* to lek o działaniu przeciwbólowym i przeciwzapalnym, jego nazwa może sugerować zarówno szybkość działania lub kojarzyć się z bólami głowy, migreną.

Na rynku dostępne są także leki generyczne. Lek generyczny (lek odtwórczy, generyk to produkt leczniczy produkowany przez firmę farmaceutyczną, która nie jest wynalazcą leku. Lek generyczny jest produkowany przy użyciu innej metody lub po

okresie wygaśnięcia ochrony patentowej leku oryginalnego trwającej zwykle 20 lat). Firma farmaceutyczna produkująca lek generyczny często nie prowadzi badań klinicznych lub ich zakres jest niewielki. Lek generyczny wprowadzany jest na rynek na podstawie testów biorównoważności leku generycznego i produktu oryginalnego. Celem przeprowadzania takich testów jest wykazanie, że lek generyczny działa w ten sam sposób w organizmie pacjenta co lek oryginalny. Substancja czynna i jej dawka jest taka sama jak w leku oryginalnym. Skład preparatu różni się jednak środkami wypełniającymi, stabilizującymi lek czy zanieczyszczeniami związanym z inną metodą syntezy lub oczyszczania. Suma tych różnic może (choć nie powinna) mieć wpływ na skuteczność działania leku jak i na częstotliwość występowania działań niepożądanych.²⁶⁾

W związku z tym, że lek może być produkowany (bądź zastrzeżony) przez kilku, a nawet kilkunastu producentów, w aptekach można go znaleźć pod wieloma nazwami handlowymi, np. substancja czynna *Bisoprololi fumaras* występuje pod nazwami handlowymi: *Antipres*, *Bibloc*, *Bidop*, *Bilokord*, *Bisocard*, *BisoHexal*, *Bisoprolol Ozone*, *Bisopromerck*, *Bisoratio*, *Concor*, *Concor Cor*, *Concoram*, *Corectin*, *Coronal*.

Wraz ze zmianami politycznymi, jakie miały miejsce w Polsce w 1989 roku, rozpoczął się czas przemian ustrojowych i gospodarczych. Równoległe z dynamiką rozwoju nowego, wolnego handlu nastawionego na bezustanną walkę o klienta, narodziła się potrzeba rozwoju reklamy. Od tego czasu, prywatnym przedsiębiorcom (także koncernom farmaceutycznym) zaczęło zależeć na szczególnym wyróżnieniu swojego produktu spośród kilku podobnych produktów. W nazwach handlowych leków bardzo często stosuje się elementy dodatkowo charakteryzujące dany preparat. Takie elementy nazwy handlowej leku zwykle stosowane są w celu dodatkowego uatrakcyjnienia danego produktu oraz wyróżnienia go spośród pozostałych produktów leczniczych o podobnej nazwie handlowej. Wśród takich elementów możemy znaleźć nazwy, które wskazują na:

A) Szybkość działania leku, np.: *Effect (Aspirin Effect²⁷⁾*, *Express (Voltaren Express)*, *Fast (Acatar Fast, Aspirin Ultra Fast)*, *Rapid (Xeto Rapid, Zolaxa Rapid)*, *Retard (Neurotop Retard 300, Tramal Rapid)*, *Sprint (Ibuprom Max Sprint, Ibuprom Sprint Caps)*, *Ultra (Aspirin Ultra Fast, Nurofen Ultra)*;

B) Intensywność działania, wielkość dawki substancji czynnej leku, np.: *Acti (Acatar Acti Tabs, Voltaren Acti Forte)*, *Activ (Aspirin Activ)*, *Forte (Acenol Forte, Ibum Forte)*, *Intensive (Strepsils Intensive)*, *Max (Etopiryna Max, Ibuprom Max)*,

²⁶⁾ K. Orłowski, Różne aspekty wprowadzania na rynek leków generycznych, Warszawa 2008.

²⁷⁾ W nawiasach zostały podane nazwy handlowe leków.

Maxi (Ibalgin Maxi), Mini (Vibin Mini), Optima (ACC Optima), Plus (Nurofen Plus, Polopiryna C Plus), Ultima (Nurofen Ultima);

C) Dodatkowe korzyści, dodatkową ochronę podczas stosowania leku, np.: *Comfort (No-spa Comfort, Ostemax 70 Comfort), Control (Gripex Control, Procto-Hemolan Control), Norm (Vaginorm), Protect (Novoscabin Skin Protect, Tantum Protect Nasal Żel);*

D) Grupę pacjentów, dla których jest przeznaczony dany produkt leczniczy, np.: *Baby (Gastrotuss Baby, Ibufen Baby), Femina (Femipol, Femoden, Panadol Femina), Junior (Ibufen Junior, Junior-Angin), Kids (Nasic Kids, Sambucol Kids), Kinder (Neogardin Kinder), Senior (EpiPen Senior), Sport (Ibalgin Sport);*

E) Dodatkowe właściwości leku, np.: *Apap Ice* (działanie przeciwbólowe i chłodzące), *Apap Noc* (lek przeciwbólowy i przeciwgorączkowy z działaniem uspokajającym i nasennym), *Gripex Hot Activ* (lek do przyjmowania w postaci gorącego płynu), *Ketonal Termo* (działanie rozgrzewające), *NAXII* (producent sugeruje 12-godzinne działanie leku – ‘NA XII /12’), *Rennie Fruit* (tabletki o smaku owocowym), *Rennie Spearmint* (tabletki o smaku miętowym), *Strepsils truskawkowy bez cukru*.

Bardzo często nazwa handlowa leku niesie także informację o postaci leku, np.: *Caps (Ibuprom Sprint Caps), Capsules (Solpadeine Capsules), Kaps (Grippokaps), Tablets (Solpadeine Tablets), Tabs (Febrisan Tabs, Acatar Acti Tabs), Gel (Diclac Lipogel, Kamagel), Żel (Metefen Żel Forte, Olfen Żel), Ring (Nuva Ring), Spray (Ibuprom Hipertonic Spray).*

Zgodnie z Komunikatem Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Preparatów Biobójczych z dnia 12 marca 2008 roku w sprawie nadania oraz zmiany nazwy produktu leczniczego, nazwa produktu leczniczego nie powinna zawierać pojedynczych cyfr, jednak sekwencja więcej niż jednej cyfry jest w pełni dopuszczalna. Stosowanie liczb w nazwach handlowych leków ma zwykle na celu wskazanie dawki substancji czynnej danego leku, np. *Acard 150* (150 mg kwasu acetylosalicylowego), *Diane-35* (0,035 mg etynylestradiolu), *Drosiol 20*²⁸⁾ (0,02 mg etynyloestradiolu), *Gravistat 125* (0,125 mg lewonorgestrelu), *Isoptin 40* (40 mg chlorowodoru werapamilu), *Venoruton 500* (500mg o-/beta-hydroksy/-rutozydów). Liczby będące elementem nazwy handlowej leku mogą także wskazywać na liczbę tabletek w opakowaniu, np. *Microgynon 21* (21 tabletek), *Mirzaten 30* (30 tabletek), *Trinordiol 21* (21 tabletek).

²⁸⁾ Nierzadko koncerny farmaceutyczne, w celu dodatkowego rozróżnienia swoich produktów o tym samym składzie chemicznym, lecz o różnej dawce substancji czynnej, stosują w nazwach handlowych liczebniki, np. *Drosiol 20* (0,02 mg etynyloestradiolu) i *Drosiol 30* (0,03 mg etynyloestradiolu).

Przedstawione przeze mnie opracowanie jest jedynie wstępem do tematu. W mojej ocenie należy zainteresować się także suplementami diety. Kontynuacją niniejszego artykułu będzie przygotowywana przeze mnie analiza nazw suplementów diety. Interesujące wnioski mogłoby przynieść także porównanie tych nazw z nazwami handlowymi leków. Obraz zmian, które dokonały się w nazwach produktów przemysłu farmaceutycznego można nakreślić, analizując nazwy leków używanych w przeszłości, np. w latach 80. XX wieku, t. j. przed transformacją gospodarczą Polski. Zabieg taki pozwoliłby na wskazanie ewentualnych procesów nazewniczych powodowanych liberalizacją rynku farmaceutycznego w Polsce, otwarciem granic, a nawet prywatyzacją koncernów farmaceutycznych. Materiał można wyekscerpować z archiwalnych leksykonów leków.²⁹⁾

Bibliografia

- J. Babecki – S. Bober, Słownik lekarski łacińsko-polski, t. 1 i 2, Warszawa 1979.
- E. Badyda, O problemach z ustaleniem postaci chrematonimu – na przykładzie nazw polskich wyrobów cukierniczych. In: M. Biolik – J. Duma (eds.), Chrematonimia jako fenomen współczesności, Olsztyn 2011, s. 31–42.
- Z. Bánková, Onomastikon severočeských názvů piv od roku 1948 do roku 1990, Onomastický zpravodaj ČSAV XXXII–XXXIII, 1991–1992, s. 205–215.
- E. Breza, Nazwy obiektów i instytucji związanych z nowoczesną cywilizacją (chrematonimy). In: E. Rzetelska-Feleszko (ed.), Polskie nazwy własne. Encyklopedia, Warszawa – Kraków 1998, s. 343–361.
- A. Cieslikowa, Jakie korzyści daje onomastyce chrematonimia? In: M. Biolik – J. Duma (eds.), Chrematonimia jako fenomen współczesności, Olsztyn 2011, s. 113–123.
- L. Dacewicz – Z. Abramowicz, Interdyscyplinarny charakter badań onomastycznych, Acta onomastica 41–42, 2001, s. 29–33.
- K. J. Filipiak, Polskie nazewnictwo leków – bałagan trwa..., Choroby Serca i Naczyń, t. 3, nr 1, Sopot 2006, s. 52–57.
- A. Gałkowski, Chrematonimy w funkcji kulturowo-użytkowej. Onomastyczne studium porównawcze na materiale polskim, włoskim, francuskim, Łódź 2008.
- L. Garančovská, Problematika pomenovania mliečnych výrobkov, Acta onomastica 49, 2008, s. 116–124.

²⁹⁾ Konsultacja farmaceutyczna: mgr farm. Tomasz Simon; konsultacja medyczna: lek. med. Karolina Simon.

- H. Górny, Tendencje onimiczne w nazwach krakowskich aptek, *Acta onomastica* 44, 2003, s. 15–28.
- I. Honl, O tyronymech – názvech sýrů, *Zpravodaj Místopisné komise ČSAV* 7, 1966, s. 5–9.
- D. Lech-Kirstein, Kreacje nazewnicze w nazwach drinków. In: M. Biolik – J. Duma (eds.), *Chrematonimia jako fenomen współczesności*, Olsztyn 2011, s. 283–292.
- P. Łysoń, Zdrowie i ochrona zdrowia w 2011 roku. In: *Informacje i opracowania statystyczne*. Główny Urząd Statystyczny. Departament Badań Społecznych i Warunków Życia, Warszawa 2012.
- M. Magda-Czekaj, Czy nazwy herbat to chrematonimy? In: M. Biolik – J. Duma (eds.), *Chrematonimia jako fenomen współczesności*, Olsztyn 2011, s. 311–318.
- L. Michálková, Současná tyronyma – názvy sýrů, *Acta onomastica* 41–42, 2001, s. 193–202.
- K. Orłowski, *Różne aspekty wprowadzania na rynek leków generycznych*, Warszawa 2008.
- A. Płaźnik, *Zasady polskiego nazewnictwa leków*, *Farmakoterapia w psychiatrii i neurologii*, Poznań 2006, vol. 1, s. 49–54.
- J. K. Podlewski – A. Chwalibogowska-Podlowska, *Leki współczesnej terapii*. Encyklopedia dla lekarzy i farmaceutów. *Leki alopatyczne*, wydanie 20, t. 1 i 2, Warszawa 2010.
- M. Rutkiewicz, Nazwy wiedeńskich aptek – schemat nazewniczy czy specyfika miejsca? *Onomastica Slavogermanica* XXIV, 2003, s. 175–183.
- E. Rzetelska-Feleszko, Nazwy dzisiejszych sklepów i firm w aspekcie kulturowym, *Nazwy własne a kultura*. *Prace Slawistyczne* 115, 2003, s. 183–195.

Źródła internetowe

- Dziennik Ustaw 2001 nr 126 poz. 1381. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne, <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20011261381> [dostęp 16.03.2013].
- M. Kondrat, Nazwy leków a prawo znaków towarowych, <http://patenty.bg.agh.edu.pl/marr/nazwy-lekow-a-prawo-znakow-towarowych.pdf> [dostęp 24.01.2013].
- Wykaz produktów leczniczych za rok 2012, <http://bip.urpl.gov.pl/produkty-lecznicze> [dostęp 13.02.2013].

Sułkowskiego 62/40

85 634 Bydgoszcz

POLSKA

samuela.tomasik@onet.eu